

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per
Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum,
quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia
Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 145. An licitum sit Judæis non subditis, aliisque infidelibus ob
solam infidelitatem aut idololatriam inferre bellum, eósque spoliare terris
& possessionibus suis, & è contra fœdus cum illis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

committente adulterium cum Christiana etiam soluta, & meretrice, Clarus sentit, illum gravius puniendum, quam disponat statutum, censetque illum dampnandum perpetuo ad trémes; vide eundem *L. 5. v. fornicatio. n. 26.* Judæum tamen contrahentem incestas nuptias in gradu prohibito, permitta ramen lege Mosaica, non puniendum, tradit Clarus *L. 5. §. incestus.* cum Judæi non servant. *L. nemo. it. 1.* de Judæis, ut Authores scribentes in eam *Leg.* De cætero, num Judæus post susceptum Baptismum non in fraudem post commissum

delictum de eo puniri possit pœna temporali, controversum est inter Authores in sententiam negativam, tanquam æquiores, & Religioni nostræ magis faventem & attrahentem Judæos ad conversionem inclinare se, dicit Clar. *L. 5. §. fin. §. 1. n. 19.*

Quæst. 147. Utrum Judæi, alique Infideles confugientes ad Ecclesias, gaudeant immunitate asyli.

Resp. Ad hanc quæstionem sufficienter responsum in *L. 3. decret. q. 1017.*

TITULUS VII.

De Hæreticis.

CAPUT I.

De Hæresi & Hæreticis, eorūque credentibus, receptoribus, fautoribus.

Quæst. 148. Hæresis unde dicta, & quid sit.

*R*esp. Hæresis dicta ab *αἵρεσις*, capio, eligo, quasi pro libero arbitrio facta electio opinionis alicujus novæ contra fidem, *Isidor. L. 8. Etymolog. c. 3.* Roias. *tr. de heret. sing. 73. Lit. H.* loquendo de hæresi formali, sic melius definiri potest, quod sit error voluntarius, quem homo baptizatus pertinaciter tenet contra veritatem aliquam fidei Catholice, ita ferè D. Thom. 2. 2. q. 11. a. 1. Farin. in *praxi crim. q. 178. n. 5.* Sanch. *L. 2. mor. c. 7. n. 1.* Barb. *b. 1. in princ. n. 4.*

2. Dicitur primò: *error*, hoc est, erronea opinio, vel judicium intellectus, unde, qui metu mortis, aut alia ex causa astruit aliquid fidei contrarium sine interno mentis assensu, quo verum credat, quod ore profert, etsi graviter peccet contra præceptum profitendi fidem, verè & propriè Hæreticus non est; quia actum nullum intellectus, per quem judicet, id verum esse, habet, censetur tamen in foro externo Hæreticus, & ut talis puniretur, Sanch. *l. c. n. 8.* Nav. in *man. c. 27. n. 56.* Item dubius quatenus præcisè super articulo aliquo fidei sibi sufficienter proposito, suspendit suum judicium, id est, neque assentit, esse verum, neque dissentit seu negat, esse verum, quâ talis non est Hæreticus, eò, quod taliter non eligit, seu adhæret opinioni fidei contrariæ; sicut autem fides importat actum intellectus, nimirum positivum assensum, ita & fidei opposita hæresis actum positivum, nimirum dissensum importare debet, ita docent Diana *resol. mor. p. 2. tr. 2. miscel. resol. 53.* Malder. 22 q. 11. a. 2. memb. 2. §. respondeo. Sanch. *l. c. n. 12.* favetque Sa. v. *hæresis. n. 1.* nihilominus peccare talem graviter, cui repræsentatur objectum fidei, & rationes sufficienter moventes ad assensum, pro tempore, quò tenetur elicere fidem, si non desinat suspendere suum judicium, dicendum videtur. Verum tamen quatenus talis dubitans eo ipso simul habet judicium, quò judicat tale objectum, seu articulum, circa quem suspendit suum assensum, non esse certum, seu non esse dignum, cui firmiter & infallibiliter adhæreatur & credatur, esse illum Hæreticum, docent iidem Sanch. & Malder. eò, quòd manifesta sit hæresis, sentire rem seu articulum fidei sufficienter, ut talem

sibi propositam, non esse dignam, quæ credatur; talem verò actum moraliter semper esse conjunctum cum dubitatione circa res fidei, utpote qui bene stat cum dictâ suspensione fidei, tradunt iidem, quia & necessariò illum debere haberi, ut quis verè dicatur de illo objecto peccaminosè dubitare, & sic nunquam dari posse dubium, sine positivo actu & errore astruit, Castrop. *tr. 4. d. 3. p. 2. n. 10.* unde absolute *n. 9.* docet, tenendam tanquam communem, esse Hæreticum, qui deliberatè dubitat de rebus fidei sibi sufficienter propositis, pro quo citat *c. 1. b. 1.* ubi dicitur: *dubius in fide infidelis est.* Suar. de fide *d. 19. §. 4. num. 10.* Coninck. *d. 18. du. 7. concl. 6. num. 102.* Bonac. de censur. *d. 2. q. 5. p. 1. n. 3.* Farin. de Hæresi. *q. 178. §. 4. n. 90.* & plures alios partim apud Sanch. *l. c. num. 11.* partim apud Barbos. de potest. Episc. alleg. 40. n. 16.

3. Dicitur secundò: *Voluntarius*: sive liber, sicut enim actus fidei oritur ex pio voluntatis affectu, ita Hæresis est assensus erroneus procedens ex libera voluntatis electione, alioquin peccatum non esset, unde involuntariè & indeliberatè errans, circa res fidei non est Hæreticus, Pirh. *b. 1. n. 1.*

4. Dicitur tertio: *Pertinaciter tenet*; si quidem duo requiruntur ad hæresin formalem, nimirum error in intellectu, pertinacia eum non corrigendi in voluntate, & de pertinacia constat ex *c. damnamus. §. in nullo. de summa Trinitate. junct. Gl. fin. Clem. unic. §. porro eod. can. dixit Apost. Can. qui in Ecclesia cens. 24. q. 1.* consistit autem pertinacia in eo, non quòd quis acriter seu mordicus diu retineat & defendat errorem suum contra fidem, sed postquam sufficienter cognovit assensum suum contrariari doctrinæ ab Ecclesia universali seu Catholica, eundem retineat, ac ita judicium suum contumaciter judicio Ecclesiæ præferat, Sanch. *l. c. n. 2.* Valent. 2. 2. d. 1. q. 11. p. 1. difficul. 4. ad 2. Coninck. *l. c. n. 78.* Valq. 1. 2. d. 126. n. 6. Castrop. *l. c. num. 1.* Pirh. n. 2. ac ita Hæretici non sunt, qui, etsi teneant contrarium fidei, tamen ita actu vel habitu constituti sint, ut quamprimùm cognoverint, contrarium teneri ab Ecclesia, parati sint, assensum suum erroneum relinquere, arg. cit. *c. damnamus. junct. Gl. ibid. v. paratus.* Unde jam etiam non tantum laborans ignorantia invincibili, sed etiam vincibili crafata, & hinc mortaliter culpabili, imò & affectata

suam

cenos, qui bello contra alios Saracenos, Paganos & Hæreticos defendunt Christianos, Azor. l. c. q. 8. Barb. l. c. porro nomine armorum hic veniunt omnia artis militaris instrumenta, tam quæ ad defendendum, quàm impugnandum idonea, ut hastæ, gladii, sagittæ, sclopi, globi, pilæ, quæ ex tormentis bellicis ejiciuntur, Azor. l. c. q. 20. Barb. l. c. n. 4. item per ligamina, (vel potius, ut melius habet alia lectio) lignamina, quæ quoque deferri prohibentur, intelliguntur ligna, ex quibus fieri solent triremes, aliorumque navigiorum species, & quævis machinæ bellicæ, Azor. q. 11. Barbos. n. 7. per ferrum intelligitur tam factum, ex quo nimirum fabricatum, quidquid utile est ad usus bellicos, quàm infectum, id est, rudis ferri massæ aut laminæ, quod etiam spectat chalybs, stannum, plumbum, aliaque omnia metalli genera, ex quibus bellica instrumenta fieri possunt, ut in Bulla Cœnæ censur. 7. ubi etiam prohibentur, deferri cannabæ pro velis texendis, funes, & similia, præter quas rerum materialium illationes prohibetur quoque gravissimè Christianis in galeris & piraticis Saracenorum exercere regimen gubernationis, dare consilium, aut præstare auxilium in machinis dirigendis &c.

2. Resp. Secundò: Pœnæ contravenientium his prohibitionibus respectu omnium est excommunicatio, ut constat ex C. in quorundam, estque repetita in C. jam olim. h. t. & hodieum est de reservatis in Bulla Cœnæ, de quo, uti & de aliis pœnis per Christianos Principes, tali prohibitioni adjectis, vide AA. magno numero citatos à Barb. in cit. c. in quorundam. n. 2. contra exercentes verò regimen gubernationis, & curam in navibus Saracenorum, præterquam, quod per Ecclesias maritimarum urbium crebra & solennis excommunicatio feratur, statutum, ut per Principes Catholicos, & Consules civitatum, rerum suarum privatione mulcentur, & capientium servi fiant, quæ excommunicatio tamen, cæteraque pœnæ decreta non extendenda contra deferentes arma, cæteraque prohibita ad Judæos, paganos alios & Ethnicos, neque ad Hæreticos de jure communi ecclesiastico, ut Pirh. h. t. num. 34. not. 4. Reiffenst. h. t. n. 33. in Bulla tamen Cœnæ omnes Christiani excommunicantur, qui dicta deferunt ad Saracenos, Turcas & Hæreticos, per sedem Romanam nominatim declaratos, & generatim ad omnes Christiani nominis hostes, ut Azor, l. c. q. 4. Reiffenst. l. c.

3. Resp. Tertiò: Merces alias nullam naturam armorum habentes tempore pacis deferri ad Saracenos, illisque vendi prohibitum non est. Abb. in C. quod olim. n. 1. Barb. ibid. n. 2. Reiffenst. n. 32. Pirh. n. 36. Secus tamen est de talibus mercibus ad illos deferendis tempore belli, quod sub eadem excommunicatione prohibitum; de quo vide Pirh. l. c. juncto n. 37.

Quæst. 145. An licitum sit Judeis non subditis, aliisque infidelibus ob solam infidelitatem aut idololatriam inferre bellum, eosque spoliare terris & possessionibus suis, & è contra fœdus cum illis inire.

1. Resp. Ad primum negativè cum Covar. reg. peccatum. p. 2. §. 10. n. 4. Molin. de jure & justitia tr. 2. §. 6. Laym. L. 2. tr. 1. c. 17. & communiore contra Mairon. in 4. dist. 15. q. 20. Alph. de Castro 2. de justa punit. hereticor. c. 14. dicentes, hanc solam fuisse causam sufficientem inferendi bellum incolis novi orbis; uti enim ex defe-

ctu jurisdictionis, v.g. Rex Hispaniæ bello impellere nequit Regis Galliæ subditos, ad vindicanda eorum delicta juri divino & naturali adversantia, ita nullus Princeps bello adigere potest Infideles, ad standam fidem Christianam, & servandas leges divinas. Quod autem olim Itraeliæ plures gentes expugnaverint, suisque terris & possessionibus exspoliaverint, id speciali concessione & jussu Dei, totius universi absolutissimi Domini factum, Dum verò Infideles injuriam inferunt Christianis, possunt Principes Christiani, ad vindicandam suorum subditorum injuriam, & damna, illos justo bello expugnare, eorumque Provincias occupare, uti etiam, si prædicatione Evangelii, quod in toto mundo prædicari Christus voluit, resisterent, impediendo subditos suos ab audienda illius prædicatione, fidemque suscipiendâ; licere enim tunc Christianis Principibus expugnare illos, sentiunt plerique cum Thom. 2. 2. q. 8. a. 8. Becan. de fide. c. 13. q. 4. concl. 3. Laym. L. 2. tr. 1. c. 17. num. 3. &c. & hanc fuisse inter cæteras causam subjugandi Americanos, verisimile est.

2. Ad secundum verò, nimirum de fœderibus contrahendis à Christianis cum Infidelibus respondendi occasio commodior erit Tit. seq.

Quæst. 146. A quo Judæi delinquentes possint ac debeant puniri.

1. Resp. Primò: Judæi, cum de jure communi subiecti non sint jurisdictioni Ecclesiæ, sed jurisdictioni solum temporali Principum, ac Magistratum sæcularium, in quorum territorio existunt, & pœnâ spiritali puniri nequeant, delinquentes contra Christianos à Principibus solum sæcularibus puniri possunt, bene tamen etiam pœnâ pecuniariâ vel corporali à Principibus ecclesiasticis, non quidem quâ talibus, sed quâ pollentibus jurisdictione temporali, si quam habent in dominiis sibi temporaliter subiectis, pro ut sumitur ex c. postulat. h. t. & si Judex sæcularis id negligat per Judicem ecclesiasticum, cui subest, censuris ad hoc compellendus est, juxta cit. c. sic itaque, si Judæus delinquat in Clericum, (qui est læsus, cit. c. postulat.) etiam percutiendo illum, non incurrit excommunicationem, aliâve censuram ecclesiasticam, quam utpote pœnam spirituales Ecclesiæ directè non subdito suo infligere nequit, quamvis id possit indirectè, prohibendo subditis suis, ne commercium ullum aut communionem cum eo habeant, juxta cit. c. postulat. Barbos. ibid. n. 1. citatis plurimis, quin & Prælati Ecclesiastici, de se nulla pollentes jurisdictione temporali ex delegatione Principis, seu Magistratus sæcularis, cui Judæi, alique Infideles subditi, possunt illos afficere pœna corporali, arg. c. constituit. c. 17. q. 4. c. de raptoribus. Gl. in c. sape. 1. 28. q. 1. v. publicis. Pirh. n. 30. Sic Judæus carnaliter cognoscens Christianam, à Magistratu sæculari puniri potest pœnâ pecuniariâ & corporali, & examinatis circumstantiis etiam pœna mortis, Barb. in c. in nonnullis. n. 7. citatis aliis cum Farin. in pr. crim. p. 3. q. 139. n. 8.

2. Resp. Secundò in specie: Porro Judæus committens adulterium cum Judæa, dum alicubi adulterio statuta est pœna pecuniaria, puniendus est pœna statuti, & non pœna juris communis, (quia ea est pœna mortis, ut Clarus L. 5. §. adulterium. n. 7.) idem ibidem. num. 10. cum Angel. L. 1. conf. 114. Alex. L. 6. conf. 99. Barbos. L. 4. conf. 63. cum Judæi judicari debeant secundum leges, secundum quas judicantur alii de civitate. De Judæo tamen

com-